

REZULTATI JAVNE RASPRAVE
Prijedlog Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu
(rasprava provedena u razdoblju od 10. do 24. rujna 2020.)

ČLANAK	SAŽETAK PRIMJEDBI	PRIHVAĆENO - potrebne izmjene prijedloga NIJE PRIHVAĆENO - obrazloženje razloga neprihvatanja OBRAZLOŽENJE
Načelne primjedbe na Prijedlog Metodologije	<p>ES Termoplina d.d. smatra izmjene i dopune Metodologije nepotrebnim, jer već sada imamo opskrbljivače u obvezi javne usluge koji nude tržišne cijene tj. cijene niže od propisane gornje granice, što je i osnovna svrha otvorenog tržišta.</p> <p>Sudionik rasprave smatra da je potrebno revidirati vremenski period krajnje cijene zajamčene opskrbe. Smatra da je potrebno preoblikovati postojeći članak 15. vezan uz odredbe Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (NN 26/17) te ukinuti uvećanje cijene od 10% tijekom daljnja 2 mjeseca (do ukupna 3 mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe) i time dodatno osigurati potrošače koji su se našli u nepovoljnoj ekonomskoj situaciji uslijed neočekivanih okolnosti.</p> <p>Sudionici rasprave smatraju da bi opskrbljivač u obvezi javne usluge trebao imati mogućnost samostalnog određivanja visine opskrbe marže s kojom će obavljati opskrbu u obvezi javne usluge, bez definiranja granice najvišeg iznosa troška opskrbe plinom. Navode i da preuzimanje obveze obavljanja opskrbe plinom u obvezi javne usluge u razdoblju tri i pol godine, s fiksnim iznosom troška opskrbe plinom, za opskrbljivača u obvezi javne usluge predstavlja veliki rizik s obzirom na brojne nepoznanice i rizike. U trenutku provođenja javnog natječaja potencijalni opskrbljivač u obvezi javne usluge neće imati informaciju o stvarnim troškovima plinske infrastrukture u nadolazećem razdoblju, o realnim troškovima nabave plina, količini plina koju će prodavati krajnjim kupcima u obvezi javne usluge niti o broju krajnjih kupaca koji će stvarno koristiti javnu uslugu opskrbe plinom. Uz navedeno, iz godine u godinu mijenjaju se obveze opskrbljivača plinom te je troškove poslovanja teško predvidjeti za nekoliko godina unaprijed (npr. trošak energetske uštede, potencijalni novi porezi/nameti). Konačno, smatraju kako bi definiranje granice najvišeg iznosa troška opskrbe plinom negativno utjecalo na provedbu javnog natječaja i posljedično na poslovanje odabranog opskrbljivača u obvezi javne usluge ukoliko taj iznos ne bi pratio kretanje cijena i poslovanja opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge u ugovornom razdoblju od tri i pol godine.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO U razdoblju od 1. travnja 2021., javna usluga opskrbe plinom treba doprinosti stvaranju dodatnih preduvjeta za razvoj učinkovitog tržišnog natjecanja i tržišnom formiranju krajnje cijene opskrbe plinom uz osiguranje zaštite krajnjih kupaca. Prijelaznim i završnim odredbama Zakona o tržištu plina (NN 23/20) propisano je da će HERA, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024., najkasnije do 31. prosinca 2020. provesti javni natječaj i odabrati opskrbljivače u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca u skladu s člancima 61. i 62. Zakona. Stoga HERA, u svrhu unaprjeđenja i daljnjeg razvoja javne usluge opskrbe plinom, donosi novu Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu na temelju koje će se trošak nabave plina, tj. veleprodajna komponenta cijene primjenom formule propisane Metodologijom vezati direktno na cijene s likvidnog plinskog tržišta, dok će se trošak opskrbe plinom odrediti na temelju provedenog javnog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge, pa se stoga ne zadržava načelo gornje granice krajnje cijene opskrbe plinom. Međutim, krajnja cijena opskrbe plinom će se i dalje, osim na reguliranoj osnovi prema Metodologiji, moći dogovarati i na tržišnim osnovama, tj. kupci iz kategorije kućanstvo i dalje imaju slobodan izbor žele li kupovati plin prema reguliranoj cijeni određenoj u skladu s Metodologijom ili po tržišnoj cijeni koju će slobodno dogovarati s opskrbljivačem plinom.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Članak 15. Metodologije na čije odredbe se sudionik rasprave poziva odnosi se na krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima. Cijena zajamčene opskrbe viša od cijene koju je ostvarivao na tržištu treba krajnjeg kupca motivirati na odabir novog opskrbljivača na tržištu u što kraćem roku, što odgovara ulozi zajamčene opskrbe koja predstavlja javnu uslugu opskrbe plinom privremenog karaktera.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Tržište plina u RH je tržište nesavršene konkurencije, što je osobito izraženo u segmentu opskrbe krajnjih kupaca kategorije kućanstvo. Stoga HERA smatra opravdanim odrediti, i u natječajnoj dokumentaciji objaviti, najviši trošak opskrbe plinom iznad kojeg ponude neće biti prihvatljive. Time će se prevenirati rizik nuda i potencijalnog određivanja nerealno visokog iznosa troška opskrbe plinom, kao rezultata provedenog javnog natječaja. HERA će kod određivanja najvišeg troška opskrbe plinom svakako uzeti u obzir sve relevantne čimbenike te provesti analizu svih sastavnih elemenata troška opskrbe plinom, uključujući troškove korištenja plinske infrastrukture te ostale operativne troškove i maržu opskrbljivača u obvezi javne usluge, kao i rizike povezane s neizvjesnošću kretanja pojedinih elemenata tijekom troipolugodišnjeg razdoblja.</p>
Članak 13.	<p>Sudionik rasprave predlaže da se iznos tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima, po proteku mjesec dana od početka zajamčene opskrbe (uz obaveznu dostavu obavijesti krajnjem kupcu o datumu početka zajamčene opskrbe), uveća za 15% u odnosu na iznos tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom koje je za opskrbljivača u obvezi javne usluge na tom distribucijskom području donijela Agencija.</p> <p>Također se predlaže da se iznos tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima, po proteku tri mjeseca od početka zajamčene opskrbe (uz obaveznu dostavu obavijesti krajnjem kupcu o datumu početka zajamčene opskrbe), uveća za 40% u odnosu na iznos tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom koje je za opskrbljivača u obvezi javne usluge na tom distribucijskom području donijela Agencija.</p> <p>Navedenom izmjenom bi se motiviralo krajnjeg kupca na što brži prelazak sa zajamčene opskrbe na javnu uslugu opskrbe ili tržišnu djelatnost opskrbe.</p>	<p>DJELOMIČNO PRIHVAĆENO Prema odredbama prethodno važeće Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (NN 34/18 i 14/20), iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima odnosili su se i na krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo i na krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima. Međutim, na temelju nove Metodologije iznos tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji nisu kućanstvo povećava se već od dana početka zajamčene opskrbe, i to na način da se cijena zajamčene opskrbe za prvi mjesec određuje u iznosu koji je za 10% veći od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom određenih za to distribucijsko područje, a za daljnja dva mjeseca u 20% većem iznosu od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom određenih za to distribucijsko područje. Po isteku tri mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe cijena zajamčene opskrbe određuje se u iznosu koji je za 30% veći od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom, što je istovjetno u odnosu na prethodno važeću Metodologiju.</p> <p>Navedene izmjene uvedene su upravo iz razloga da krajnji kupac koji nije kućanstvo i koji kupuje plin po tržišnim uvjetima, bude motiviran na odabir novog opskrbljivača na tržištu u što kraćem roku, pa čak i prije nego počne koristiti javnu uslugu od strane zajamčenog opskrbljivača, što odgovara ulozi zajamčene opskrbe koja predstavlja javnu uslugu opskrbe plinom privremenog karaktera.</p> <p>Krajnji kupci iz kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima će, prema Metodologiji, imati istu cijenu zajamčene opskrbe kao i krajnji kupci kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu.</p>
Članak 15.	<p>Sudionik rasprave smatra da je potrebno preoblikovati postojeći članak 15. vezan uz odredbe Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (NN 26/17) te ukinuti uvećanje od 10% cijene zajamčene opskrbe po isteku 30 dana od početka zajamčene opskrbe i time dodatno osigurati potrošače koji su se našli u nepovoljnoj ekonomskoj situaciji uslijed neočekivanih okolnosti.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO Članak 15. Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (NN br. 26/17) na čije odredbe se sudionik rasprave poziva odnosi se na krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima. Prijedlog je u suprotnosti s namjerom da se krajnjeg kupca motivira na odabir novog opskrbljivača na tržištu u što kraćem roku, jer uloga zajamčene opskrbe predstavlja javnu uslugu opskrbe plinom privremenog karaktera. Dodatno napominjemo kako se navedene odredbe ne primjenjuju na krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima, a koji će prema Metodologiji imati istu cijenu zajamčene opskrbe kao i krajnji kupci kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu.</p>
Članak 17.	<p>Sudionik rasprave predlaže da se krajnja cijena opskrbe plinom utvrđuje na šestomjesečnoj razini i to na sljedeći način: (1) Iznimno od odredbi članka 6. stavka 1. ove Metodologije, u razdoblju od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. krajnja cijena opskrbe plinom utvrđuje se za razdoblja kako slijedi: - za regulacijsku godinu 2021/2022., za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2021. te za razdoblje od 1. listopada 2021. do 31. ožujka 2022. - za regulacijsku godinu 2022/2023., za razdoblje od 1. travnja 2022. do 30. rujna 2022. te za razdoblje od 1. listopada 2022. do 31. ožujka 2023. - za regulacijsku godinu 2023/2024., za razdoblje od 1. travnja 2023. do 30. rujna 2023. za razdoblje od 1. listopada 2023. do 31. ožujka 2024. te za razdoblje od 1. travnja 2024. do 30. rujna 2024.</p> <p>Na taj način korisnicima se ukazuje kako su i cijene plina, a posljedično i cijene toplinske energije (u proizvodnom dijelu CTS-ova) promjenljivog karaktera te kako su podložne redovitim promjenama, kao i primjerice cijene naftnih derivata na benzinskim postajama.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO Određivanje cijene plina na godišnjoj razini je optimalna opcija s ciljem zaštite kupaca koji koriste javnu uslugu. S obzirom na potencijalni negativni utjecaj sezonskih promjena cijena na veleprodajnom tržištu na krajnje kupce u opciji promjene krajnje cijene plina na šestomjesečnoj razini, ista nije prihvatljiva.</p>
Članak 18.	<p>Sudionik rasprave predlaže izmjenu članka 18. na način da se iznimno za regulacijsku godinu 2021/2022. u izračunu troška nabave plina prilikom utvrđivanja stavke TTF u obzir uzima aritmetička sredina Bid i Offer cijena terminskih ugovora „TTF Price Assessment – Summer t“ i „TTF Price Assessment – Winter t“ za isporuku plina u regulacijskoj godini t, objavljenih u pojedinom danu tijekom razdoblja od dana određivanja opskrbljivača u obvezi javne usluge temeljem provedenog javnog natječaja od strane Agencije do 28. veljače tekuće godine u publikaciji ICIS HEREN „European Spot Gas Markets“ (EUR/MWh). Smanjenje perioda koje bi bilo referentno za utvrđivanje troška nabave plina pridonijelo bi smanjenju rizika nabave plina od strane opskrbljivača u obvezi javne usluge na veleprodajnom tržištu. Naime, opskrbljivači u obvezi javne usluge će tek nakon provedenog javnog natječaja i donošenja odluke o odabiru sklopiti ugovore o kupoprodaji plina za potrebe opskrbe plinom u obvezi javne usluge.</p> <p>Drugi sudionik rasprave smatra predložene korekcije cijene na godišnjoj razini predugima te predlaže, u skladu s prethodnim člankom, da se krajnja cijena opskrbe plinom utvrđuje na šestomjesečnoj razini.</p>	<p>PRIHVAĆENO HERA uvažava navedeni prijedlog, jer se na ovaj način, pomicanjem razdoblja koje je referentno za utvrđivanje troška nabave plina, pridonosi smanjenju financijskog rizika nabave plina od strane opskrbljivača u obvezi javne usluge na veleprodajnom tržištu. Naime, opskrbljivači u obvezi javne usluge tek će nakon provedenja javnog natječaja i donošenja odluke o odabiru sklopiti ugovore o kupoprodaji plina za potrebe opskrbe plinom krajnjih kupaca u obvezi javne usluge, pri čemu temelj za utvrđivanje kupoprodajne cijene neće biti povijesni podaci o postignutim cijenama terminskih ugovora već će se ista vjerojatno temeljiti na terminskim ugovorima u budućem ugovornom razdoblju. Na ovaj način eliminira se rizik nemogućnosti prebacivanja realnog troška nabave plina ostvarenog na veleprodajnom tržištu na krajnju cijenu javne usluge za prvu regulacijsku godinu. Navedeno će pridonijeti uspješnosti javnog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge, odnosno eliminiranju prebacivanja nepotrebnih troškova na krajnje kupce.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Obrazloženje navedeno pod člankom 17.</p>
Članak 19.	<p>Sudionik rasprave predlaže TTF komponentu troška nabave plina za regulacijsku godinu 2023/2024. računati kao prosječnu vrijednost aritmetičke sredine dvaju ljetnih proizvoda (aritmetičke sredine Bid i Offer cijena terminskih ugovora „TTF Price Assessment - Summer 23“ i „TTF Price Assessment - Summer 24“) te aritmetičke sredine zimskog proizvoda (aritmetičke sredine Bid i Offer cijena terminskih ugovora „TTF Price Assessment - Winter 23“.) Navedeno sudionik rasprave obrazlaže realnijom distribucijom cijena terminskih ugovora, budući da se predloženim izračunom zasebno razmatraju dvije ljetne te jedna zimska sezona.</p> <p>Drugi sudionik rasprave, u skladu s prijedlogom promjene članka 17. i 18., predlaže korekciju načina utvrđivanja troška nabave plina i za regulacijsku godinu 2023/2024.</p>	<p>PRIHVAĆENO S ciljem realnije distribucije sezonskog karaktera nabave plina za potrebe krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom na primjenjivu krajnju cijenu, a s obzirom na trajanje zadnje regulacijske godine prijelaznog razdoblja od 18 mjeseci, umjesto aritmetičke sredine cijena ljetnih i zimskih terminskih ugovora, TTF komponenta troška nabave plina za regulacijsku godinu 2023/2024. računa se kao prosječna vrijednost aritmetičke sredine dvaju ljetnih terminskih ugovora (ljetu 23 i ljetu 24) te aritmetičke sredine zimskog terminskog ugovora (zima 23)</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Obrazloženje navedeno pod člankom 17.</p>